

8470 T3

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 1. lutego 1922 r.

DO

TAJNE

Oddział II.
2525
№/II.Inf/II/d/2 GEBRAINEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

W W a r s z a w i e.

W załączeniu przesyłam do wiadomości raport Attache Wojsk.
P.P.w Wiedniu Nr.1. z dnia 14. stycznia 1922.

1 załącznik:

Otrzymują:
Gen. Adjut. Nacz. Wodza
Szef Sztabu Gen.
Gabinet Ministra

Szef Oddz. II. Szt. Gen.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. G. 8470 T3
1 ppłk. p. d. Szt. Gen.
Wysłano dn. 6. II 1922 roku
Wyrzilo dn. 1922 roku
Załączników.....

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

199

ATTACHÉ WOJSKOWY
przy Poselstwie polskiem w Wiedniu

Poufne!

Raport Nr.1.

Wiedeń, dnia 14 stycznia 1922.

Austrja.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

A U S T R J A.

Sprawy wewnętrzne:

Meldowany już w ostatnim raporcie rozdział Wiednia od Dolnej Austrii nastąpił definitywnie i został przez sejm wiedeński jakoteż przez sejm Dolnej Austrii przyjęty i zatwierdzony. W związku z tym podziałem odczuwa się tu coraz większy przeciwwiedeński ruch szczególnie w Tyrolu i oświadczają tyrolscy politycy publicznie, że właściwie Tyrol niczem nie jest związany z Wiedniem, że zapatrywania Tyrolczyków i ich dążenia narodowe mają inny kierunek jak wiedeński, że pod względem gospodarczym również nie są z Wiedniem związani i są przekonania, że samodzielny Tyrol o wiele lepszą by miał egzystencję jak teraz, kiedy należy do związku.

Prądy polityczne jakie panują obecnie w Tyrolu krystalizują się głównie w dwóch kierunkach: albo połączenie z Bawarją, albo zupełna samoistność. Co do tego ostatniego kierunku to słychać tu, że Anglicy, mając na myśli lokatę własnego kapitału w przemyśle tyrolskim, który mają zamiar tam stworzyć, uczynić mieli politykom tyrolskim następującą propozycję:

Anglicy chcą dać Tyrolowi pomoc w uzyskaniu politycznej samodzielności, pod protektoratem angielskim, potrzebny kredyt do stworzenia własnej waluty, w zamian żądają prawo finansowania przemysłu tyrolskiego, zniesienie obecnego systemu wojskowego (Soldnerheer) a zastąpienia go milicją na sposób szwajcarski i zrzeczenia się politycznego złączenia się z Niemcami.

Żądaniu Tyrolczyków potwierdzenia, że i rząd angielski-

ski myśl tą popiera miano zadość uczynić. Do tego stadjum miały do dziś dojść te pertraktacje.

Układ austriacko-czeski w Lana wywołał wśród tutejszych Wszechniemców a szczególnie wśród Niemców sudectkich wielkie niezadowolenie i podkopał bardzo stanowisko kanclerza Schobera. Ze strony partji chrześ.-socjalnej odzywają się wprawdzie głosy w jego obronie, motywujące zawarcie układów w Lana i w Pradze tem, że Schober chciał w ten sposób uwolnić państwo od tajnego układu wojskowego zawartego z rządem czeskim a byłym kanclerzem Drem Rennerem, obrona ta nie znalazła jednak oddźwięku u innych partji.

Obecnie konferuje Dr. Lodgemann, przywódcą niemieckich posłów w Czechosłowacji w tej sprawie z tutejszymi czynnikami rządu i politycznemi partjami.

Ten ogólnie jako niefortunny uznany układ Schobera z Czechami jak też i niepowodzenie w sprawie uzyskania kredytu każe przypuszczać, że kanclerz Schober ustąpi co - jak mówią - sam sobie życzy.

Sytuacja więc wewnętrzna Austrii staje się coraz poważniejszą i trzeba się liczyć z ewentualnym upadkiem obecnego gabinetu Schobera. Co do przyszłego gabinetu należy oczekiwać albo koalicję partji chrześ.-socjalnej i socjalnych demokratów, albo gabinet koncentracyjny z podzieleniem wszystkich działów na pojedyncze partje polityczne stosownie do ich siły. Kanclerz Schober miałby pozostać z chwilą stworzenia gabinetu koncentracyjnego, w przeciwnym razie ma ustąpić i wymieniąją na jego miejsce Dra Guertlera, dotychczasowego ministra finansów, albo Dr. Rintelen, obecnego marszałka w Styryji. Przesilenie ma nastąpić w połowie stycznia.

Austro-Węgry.

Mimo protestu Austrii, która nie chciała uznać prawomocności plebiscytu Oedenburgskiego zostało to miasto z kilkoma przynależnymi gminami dzięki decyzji Rady Ambasadorów 1 stycznia 1922 roku oddane Węgrom.

Z tą chwilą zostały największe punkta sporne między Austrią a Węgrami rozstrzygnięte, którą to chwilę wykorzystali Włosi, by jako kontrpracę przeciwko polityce Benesza w układzie austro-czeskim przeforsować zbliżenie austro-węgierskie.

Polega ono w pierwszej linji na załatwieniu pretensji obopólnych odszkodowań w podzielonych zachodnich Węgrzech, następnie zaś w zbliżeniu gospodarczem. Odszkodowania Węgier mają wynosić około 37 miliardów kor.austr.. Pretensje zaś austriackie określone są na bardzo wysoką sumę poważnie przewyższającą pretensję węgierską.

Mimo tego ma się to przekonanie, że przyjazd Betlena który tu 12 b.m. wraz z całym sztabem referentów nastąpił, doprowadzi do usunięcia wszelkich nieporozumień i obopólnego uregulowania przyjaznych stosunków sąsiedzkich.

Przytem oczekują tu, że Węgrzy uczynią daleko idące ustępstwa na rzecz Austrii, którą ani rząd włoski ani węgierski nie chce oddać w zupełną zależność czeską.

Stosunki austro-jugosłowjańskie:

Jako ciąg dalszy układu czesko-austriackiego planowany i zapowiedziany był przyjazd premiera Jugosłowjańskiego Pasića, który w drodze do Pragi miał się i we Wiedniu zatrzymać.

Programem tego przyjazdu miało być zbliżenie Austro-jugosłowjańskie, prowadzone w duchu polityki Benesza.

Przyjazd ten zapowiadany na pierwsze dnię stycznia został jednakże odwołany.

Sprawy gospodarcze:

Sytuacja gospodarczo-finansowa Austrii przedstawia się z każdym dniem coraz krytyczniej. Podróż Dra Rosenberga do Londynu nie tylko nie odniosła spodziewanego skutku w uzyskaniu kredytów ale przeciwnie okazało się jawnie, że kredyty może uzyskać Austria jedynie w drodze zastawu.

Jest to dowodem jak mało wierzy zagranica w gospodarczą i przemysłową żywotność Austrii z obecnym zbol-szewiczącym elementem robotniczym.

Proponowane zastawy gobelinów, cła, monopolu tytoniowego, kolei natrafiły na wielkie przeszkody głównie ^{strony} z opiniją publiczną w Austrii, która nie chce w ten sposób poddać się zupełnie pod obce wpływy i wyzbyć się prawa własnej gospodarki.

W celach sanacji względnie polepszenia waluty austr wydał rząd pod presją obecnego ministra skarbu Dra Guertlera względnie Dra Rosenberga szereg zarządzeń finansowo-gospodarczych, jak zabronienie handlu obcymi walutami, podwyższenie podatku od obrotów giełdowych a głównie zniesienie dodatków rządowych aprowizacyjnych.

Dodatki te obarczały faktycznie budżet państwowy bardzo poważnie i zmuszały do ciągłego zwiększania obiegu banknotów.

Ciężar tego dodatku aprowizacyjnego przeniósł rząd na pracodawców.

Skutki tych zarządzeń ministra skarbu nie przyniosły oczekiwanego polepszenia waluty, natomiast stały się powodem stagnacji w przemyśle spowodowanej

ogromną wyżką cen produktów przemysłowych i należy oczekiwać, że w takich warunkach przemysł tutejszy nie będzie mógł pracować i zmuszony będzie oddalać robotnika, którego pracodawca nie jest w stanie opłacać.

Ogólna, wprost szalona drożyzna, podnosząca się z dnia na dzień w każdym kierunku i nieudane zarządzenia ministerstwa skarbu osłabiły bardzo poważnie stanowisko Dra Guertlera i Dra Rosenberga, od którego szczególnie spodziewano się pomocy i ratunku i liczą się tu z ustąpieniem tych osobników z kierownictwa ministerstwa skarbu.

Sprawy wojskowe:

W sprawach wojskowych nie zaszły żadne szczególniejsze zmiany. Brak jak dawniej wszelkiej dyscypliny, którą zabijają rady żołnierskie. Niesłuchanie wydanych rozkazów przez oficerów jest na porządku dziennym tak, że stanowisko oficera w armji austriackiej jest prawie zupełnie bez znaczenia a główną rolę odgrywają jak dawniej rady żołnierskie. Wypadki zupełnego braku subordynacji są bardzo częste, ~~co~~ też gazety organów przeciwnych socjalistom wyzyskiwały do atakowania tak wojska austriackiego jak i ich kierownictwa.

Głównym obrońcą armji austriackiej jest Dr. Deutsch poseł socjalistyczny, który uważając się za stwórcę tej socjalistycznej siły zbrojnej czuje się 26 w obowiązku w swych wystąpieniach wychwalać w parlamencie działalność wojsk austriackich, szczególnie w akcji okupowania zachodnich Węgier.

Akcja wojsk austriackich w zachodnich Węgrzech była z punktu wojskowego widzenia bardzo słaba i wykonywana zupełnie wedle zapatrywań rad ~~robotniczych~~ robotniczych a nie stosownie do wydanych rozkazów władz

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

wyższych.

Jedynie oddziały techniczne pracowały fachowo dobrze tak przy naprawach mostów, dróg i t.p., że przez prasę wojsku nieprzychylną dodatnio zostały skwalifikowane.

Ta nieudana politycznie partyjna armja austriacka kosztuje austrję olbrzymie sumy. Widzi się to najlepiej teraz przy wojskowym zajęciu terytorjum zachodnich Węgier, do czego użyto 15.000 wojska. Koszta ich wynoszą miesięcznie około 1½ miljarda koron.

Ta miliardowa suma, która naturalnie szalenie obciąża w wiecznych kłopotach finansowych znajdujący się budżet, tłumaczy się wysoką płacą żołnierza, którego tylko w ten sposób uzyskano do zgłoszenia się do służby wojskowej.

W pierwszej linii uderza w oko, że wynagrodzenie żołnierza jest prawie na równi z płacą oficera, przeciwnie, można nawet powiedzieć, że żołnierz siły zbrojnej austriackiej jest lepiej finansowo sytuowany aniżeli oficer.

Jest to ogólny objaw w Austrii panujący, nie tylko we wojsku, że robotnik większe ma wynagrodzenie jak pracownik duchowy.

I tak pobiera żołnierz w kraju 55.000 kor. miesięcznie, w etapie 85.000 koron. Na terenie, na którym mogłoby przyjść do ewentualnego spotkania się z nieprzyjacielem, za jaki dziś jeszcze „Burgenland” jest uważany choć w rzeczywistości nim nie jest, otrzymuje żołnierz około 90.000 koron miesięcznie i prawo całego utrzymania, za które płaci 160 koron dziennie. Wynosi to 1/3 faktycznych kosztów tego utrzymania.

Oficerowi, który ma jedynie minimalnie wyższą płacę od żołnierza nie przysługuje prawo korzystania z rządowego utrzymania a nawet zabroniły rady żołnierskie stwarzania jadalń oficerskich motywując to tem, że

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

instytucje te służyć będą jedynie do rozszerzania propagandy rojalistycznej.

Oficerowie więc jadają prywatnie, muszą sobie sami czyścić ubrania i trzewiki, przezco socjalistyczne kierownictwo wojska chce oficjalnie zmanifestować równoprawnienie żołnierza z oficerem.

W skutkach jest ten rodzaj postępowania wprost nieobliczalny i składa się ten korpus oficerski austr. albo z szumowin społeczeństwa, albo też ludzi, którzy wbrew przekonaniu i jedynie z braku innego zajęcia w wojsku austrjackiem pozostają.-